

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 3.10.2008
KOM(2008) 638 v konečnom znení

**SPRÁVA KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Realizácia barcelonských cieľov
týkajúcich sa zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku**

{SEC(2008)2597}

1. Úvod

Európska rada na svojom zasadnutí v Barcelone v marci 2002 sa ujala iniciatívy podnietiť členské štáty, aby „odstránili prekážky v účasti žien na trhu práce a s prihliadnutím na dopyt a v súlade so svojimi vnútroštátnymi systémami v danej oblasti sa usilovali zriadiť do roku 2010 zariadenia starostlivosti pre najmenej 90 % detí vo veku od troch rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky a pre najmenej 33 % detí vo veku do troch rokov“¹. Tieto „barcelonské ciele“ sú nedeliteľnou súčasťou európskej stratégie pre rast a zamestnanosť, ktorej cieľom je zvýšiť mieru zamestnanosti mladých rodičov, najmä žien, a tým prispieť k rovnosti medzi ženami a mužmi.

Rozvojom starostlivosti o deti v predškolskom veku sa rodičom umožňuje, aby sa slobodne rozhodli, ako si zadeliť čas, a tým lepšie zosúladovali pracovný a rodinný život. To sa týka osobitne žien, ktoré z dôvodu nedostatku možností, ako dosiahnuť takéto zosúladenie, sú častejšie než muži nútené stiahnuť sa z trhu práce a uchýliť sa k takým formám organizácie práce, ktoré im neumožňujú v plnej miere využívať ich schopnosti. Európske hospodárstvo sa takto ochudobňuje o ich produkčný potenciál, pričom súčasne musí čeliť hospodárskym a demografickým výzvam.

V predkladanej správe sa zaznamenáva súčasný stav realizácie barcelonských cieľov v členských štátoch a určujú sa prekážky a výzvy týkajúce sa rozvoja zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku. Patrí do rámca činností stanovených v „Pláne uplatňovania rovnosti žien a mužov 2006 – 2010“² a je zdrojom úvah a iniciatív, ktoré Komisia predkladá a cieľom podporiť lepšie zosúladenie pracovného života a súkromného života³.

2. ZARIADENIA STAROSTLIVOSTI O DETI - ÚSTREDNÝ PRVOK POLITÍK ZOSÚLADENIA

Opakovane potvrdený politický záväzok

Už v roku 1992 Rada prijala odporúčanie⁴, v ktorom sa zdôrazňovala dôležitosť rozvoja finančne dostupných, prístupných a kvalitných služieb starostlivosti za súčasnej podpory pružnosti a rozmanitosti týchto služieb s cieľom uspokojiť potreby a preferencie rodičov a ich detí. Barcelonské ciele z roku 2002 sa najmä zameriavajú na podporu prístupu k zamestnaniu a udržanie zamestnanosti rodičov, najmä žien, a tým na podporu rodovej rovnosti. Európska rada zopakovala tento záväzok v „európskom pakte pre rodovú rovnosť“ z marca 2006⁵.

V Pláne uplatňovania rovnosti žien a mužov 2006 – 2010⁶ sa Komisia zaviazala podporovať „dosiahnutie barcelonských cieľov, ktoré sa týkajú starostlivosti o dieťa“. Okrem iného privítala ustanovenie Európskej aliancie pre rodinu⁷, ktorá má

¹ Závery predsedníctva, Európska rada v Barcelone, 15. – 16. 3. 2002, dokument SN 100/1/02 REV 1.

² KOM(2006) 92.

³ KOM(2008) XXX.

⁴ 92/241/EHS.

⁵ Závery predsedníctva, 7775/1/06/REV. 1.

⁶ KOM(2006) 92.

⁷ KOM(2007) 244.

predstavovať platformu na výmenu skúseností s európskymi rodinnými politikami, medzi členskými štátmi, ktorej poskytuje podporu prostredníctvom rôznych nástrojov⁸. Štrukturálne fondy takisto umožnili spolufinancovať opatrenia na uľahčenie zosúladenia pracovného života a súkromného života, najmä výstavbu zariadení starostlivosti, odbornú prípravu personálu, či poskytovanie služieb starostlivosti o deti rodičov, ktorí sa uchádzajú o zamestnanie. Predpokladá sa, že v období 2007 – 2013 sa na rozvoj zariadení starostlivosti o deti bude môcť zo štrukturálnych fondov a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka vynaložiť pol miliardy EUR, zatiaľ čo 2,4 miliardy EUR sa bude môcť vynaložiť na financovanie opatrení zameraných na uľahčenie prístupu žien k zamestnaniu a zosúladenie pracovného a rodinného života vrátane prístupu k starostlivosti o deti.

Aktívny príspevok európskych sociálnych partnerov

Európski sociálni partneri aktívne spolupracovali na vypracovaní predkladanej správy a sú si vedomí svojej kľúčovej úlohy v tejto oblasti, ktorou sa dopĺňajú verejné politiky. Zdôrazňujú dôležitosť, ktorú prikladajú existencii prístupných, finančne dostupných a kvalitných zariadení starostlivosti o deti, pričom táto otázka je prioritnou oblasťou akčného rámca pre rovnosť medzi mužmi a ženami, ktorý realizujú od roku 2005. V tejto súvislosti vypracovali praktické nástroje a začali inovačné iniciatívy na podporu rozvoja zariadení starostlivosti o deti tak z hľadiska prístupnosti (napr. podnikové jasle), ako aj nákladov (napr. finančné príspevky rodičom). Aktívne sa zúčastňujú na rozhodovacom a legislatívnom procese týkajúcom sa politik zosúladenia, ako aj na vykonávaní štrukturálnych fondov. A napokon uvádzajú svoj zámer podporovať výmenu osvedčených postupov a inovačných skúseností, ako aj využívanie programov v rámci štrukturálnych fondov, ktoré sú dostupné na vnútroštátnej úrovni.

Podpora zamestnanosti

Zosúladenie pracovného a súkromného života, a najmä rozvoj služieb starostlivosti o deti, je nevyhnutnou podmienkou realizácie cieľov európskej stratégie pre rast a zamestnanosť a z tohto dôvodu je mu venované osobitné usmernenie⁹. Medzi dostupnosťou zariadení starostlivosti o deti a možnosťami plateného zamestnania pre rodičov existuje priame prepojenie. Tieto zariadenia rodičom umožňujú, aby mali platené zamestnanie a udržali si ho, pričom sa zlepšuje kvalita ich života a odstraňuje sa hlavná prekážka vo voľnosti, ako si zadeliť čas. V EÚ viac ako šesť miliónov žien (od 25 do 49 rokov) uvádza, že sú v dôsledku rodinných povinností nútené byť ekonomicky neaktívne alebo pracovať na skrátený pracovný čas¹⁰. V prípade viac než štvrtiny z nich je príčinou ich situácie nedostatok zariadení starostlivosti o deti alebo ich cena. Uspokojenie týchto požiadaviek by umožnilo zvýšiť celkovú mieru zamestnanosti žien najmenej o jeden percentuálny bod.

Napriek tomu, aj keď niekoľko členských štátov sa zaviazalo zvýšiť ponuku v oblasti starostlivosti o deti, väčšina z nich za barcelonskými cieľmi zaostáva alebo dokonca sa ne vo svojich správach o reforme ani neodoláva¹¹. Tento bod bol predmetom

⁸ Dokument Rady EÚ 9317/1/07 REV 1.

⁹ Usmernenie v oblasti zamestnanosti č. 18.

¹⁰ Eurostat, Prieskum o pracovnej sile, 2006.

¹¹ Spoločná správa o zamestnanosti 2007 – 2008, dokument Rady č. 7169/08.

viacerých osobitných odporúčaní Rady členským štátom v rámci európskej stratégie zamestnanosti.

Podpora rovnosti medzi ženami a mužmi:

Nerovnomerné rozdelenie povinností v domácnosti a v rodine medzi ženami a mužmi je aj naďalej veľmi výrazné a ženy, v oveľa väčšej miere než mužov, vedie k pružným formám organizácie práce alebo dokonca mimo trh práce. Aj keď využívanie týchto foriem organizácie práce môže sčasti odrážať osobné preferencie, nie je bez dôsledkov pre profesijný vývoj žien, pretrvávanie rozdielov v odmeňovaní mužov a žien alebo nadobúdanie nárokov na dôchodok. Napríklad približne tretina žien pracuje na skrátený pracovný čas v porovnaní s menej ako jedným mužom z desiatich a miera zamestnanosti žien s deťmi do 12 rokov klesá o 12,4 bodu, zatiaľ čo v prípade mužov stúpa o 7,3 bodu.

Prístup k zariadeniam starostlivosti, ktoré sú kvalitné, finančne dostupné a prispôbené životnému rytmu rodičov a detí, je nevyhnutným prvkom na uľahčenie prístupu žien k platenému zamestnaniu, ktorým sa v plnej miere zhodnocujú ich schopnosti, a tým sa podporuje ich ekonomická nezávislosť. Táto otázka je pre členské štáty výzvou.

Podpora sociálneho začlenenia, ako aj realizácie rodinných plánov

Plným zapojením rodiča resp. rodičov do dostatočne finančne ohodnoteného zamestnania sa takisto umožňuje predchádzať výskytu chudobných pracujúcich a prispieva sa k boju proti riziku chudoby, najmä v prípade rodín s jedným rodičom, ktorých sa tento fenomén týka v priemere oveľa viac (32 %) než rodín s dieťaťom vo všeobecnosti (17 %) ¹². Zabezpečením prístupu k zariadeniam starostlivosti o deti sa takisto môže zlepšiť sociálna situácia veľmi mladých rodičov.

Pokiaľ ide o samotné deti, zvýšenie hmotného zabezpečenia rodiny umožňuje bojovať proti detskej chudobe a súčasne ponúknuť deťom podmienky, ktoré im umožňujú, aby sa počas prvých rokov života vyvíjali v stimulujúcom a bezpečnom prostredí. Komisia vo svojom oznámení o efektívnosti a rovnosti v systémoch vzdelávania ¹³ už zdôraznila potrebu investovať do predškolského vzdelávania s cieľom položiť základy pre ďalšie vzdelávanie, predchádzať predčasnému ukončovaniu školskej dochádzky, dosahovať vyrovnannejšie výsledky a pozdvihnúť všeobecnú úroveň spôsobilostí.

A napokon s prihliadnutím na spomalenie demografického vývoja, ku ktorému dochádza v Európe, dostupnosť zariadení starostlivosti o deti napomáha uskutočňovanie rodinných plánov. Ukazuje sa totiž, že členské štáty, v ktorých sa v súčasnosti vykazuje najvyššia pôrodnosť, sú tie štáty, ktoré uľahčili zosúladenie pracovného života a rodinného života rodičov a v ktorých je vysoká miera zamestnanosti žien.

¹² Eurostat, EU-SILC 2006.

¹³ KOM(2006) 481.

3. STAV REALIZÁCIE BARCELONSKÝCH CIEĽOV

Komisia vypracovala monitorovanie barcelonských cieľov, a to najmä v oblasti štatistiky. V predkladanej správe sa po prvý raz uvádzajú zosúladené a porovnateľné údaje o využívaní „formálnych systémov starostlivosti“ o deti v predškolskom veku v členských štátoch, ktoré umožňujú zistiť stav realizácie barcelonských cieľov po uplynutí polovice času. Tieto údaje sa týkajú toho, ako rodičia využívajú existujúcu ponuku starostlivosti o deti, a nie počtu existujúcich miest v každom členskom štáte, čo je na európskej úrovni ťažko porovnateľné.

Možnosti starostlivosti o deti v predškolskom veku sa medzi členskými štátmi veľmi líšia v závislosti od uplatňovaných systémov a rozdielnych prístupov a priorit členských štátov v oblasti zosúladenia. Avšak niektoré výzvy v oblasti dostupnosti, ceny a kvality zariadení starostlivosti o deti sú spoločné.

3.1. Dostupnosť a prístupnosť

V barcelonských cieľoch sa uvádzajú dve vekové skupiny detí, pri ktorých sa potreby a typ požadovaných služieb veľmi líšia. Pri deťoch do troch rokov sa dopyt týka hlavne jasíel alebo iných služieb starostlivosti o deti, za prístup do ktorých sa vo všeobecnosti platí a zaručuje sa len v obmedzenom počte krajín (FI, DK, SE). Navyše pri výbere formálneho alebo neformálneho spôsobu starostlivosti o deti sa uplatňujú kultúrne hľadiská a rodinné tradície. A napokon podmienky materských a rodičovských dovolení (trvanie, finančná náhrada, pružnosť) môžu na dopyt po službách starostlivosti takisto vplývať v závislosti od toho, či sa rodičia rozhodnú starať sa o svoje deti sami alebo nie, s prihliadnutím na finančné a profesijné obmedzenia plynúce z takejto voľby.

Na druhej strane, od 3 rokov začína veľká časť detí predškolské vzdelávanie v materskej škole v rámci systému, ktorý je vo všeobecnosti dotovaný alebo dokonca bezplatný a ktorý je prípadne doplnený zaradeniami starostlivosti o deti po skončení školy.

Analýza situácie v členských štátoch z pohľadu barcelonských cieľov sa zakladá na miere zahrnutia detí do systému formálnej starostlivosti (za rok 2006¹⁴). Ide o využívanie existujúcej ponuky rodičmi, a nie o počet miest, ktoré jednotlivé členské štáty ponúkajú. Okrem toho je dôležité miery zahrnutia rozlišovať z hľadiska počtu hodín, počas ktorých sa deťom poskytuje starostlivosť (menej alebo viac ako 30 h/týždeň), keďže toto je pre možnosti rodičov zamestnať sa na plný pracovný čas určujúce.

V prípade mladšej vekovej skupiny (0 až 3 roky) sa ukazuje, že len päť členských štátov (DK, NL, SE, BE, ES) prekročilo barcelonský cieľ 33 % miery zahrnutia, zatiaľ čo päť ďalších štátov (PT, UK, FR, LU, SI) sa k tejto miere výrazne približujú. Vo väčšine ďalších krajín treba ešte dosiahnuť veľký pokrok, aby sa uspokojil dopyt po zariadeniach starostlivosti. Kým sedem členských štátov (FI, IT, CY, EE, DE, IE, LV) sa nachádza na stredovej úrovni (medzi 16 a 26 %), osem členských štátov (EL, HU, MT, SK, LT, AT, CZ, PL) vykazuje mieru zahrnutia nižšiu ako 10 % alebo

¹⁴ V prípade BG a RO sú k dispozícii údaje až od referenčného roka 2007.

rovnajúcu sa 10 %. Avšak tieto miery zahrnutia sa týkajú všetkých detí bez ohľadu na týždenný počet hodín. Rozsah využívania služieb starostlivosti v hodinách sa v závislosti od krajín výrazne líši a podiel zariadení, ktoré fungujú len počas obmedzeného času¹⁵ je v mnohých krajinách veľmi výrazný. V tejto súvislosti slúži ako príklad Holandsko a Spojené kráľovstvo, keďže deti do troch rokov tam navštevujú takmer výhradne zariadenia starostlivosti fungujúce počas obmedzeného času.

Pokiaľ ide o **deti vo veku od 3 rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky**, osem členských štátov (BE, DK, FR, DE, IE, SE, ES, IT) prekročilo barcelonský cieľ 90 % miery zahrnutia¹⁶, zatiaľ čo tri ďalšie členské štáty (UK, NL, CY) sa k nemu približujú. Sedem členských štátov (EE, SI, HU, FI, PT, SK, AT) vykazuje značnú, hoci vzdialenejšiu, mieru medzi 70 % a 85 %. Navyše sa ukazuje, že veľký počet zariadení starostlivosti o deti v tejto vekovej kategórii funguje často po obmedzený čas. A tak z hľadiska miery zahrnutia na plný čas je viac ako polovica členských štátov pod úrovňou 50 % a dokonca tretina členských štátov dosahuje mieru zahrnutia nižšiu ako 30 %. Tieto čísla sa však musia vykladať so zohľadnením vnútroštátnych osobitostí organizácie predškolského vzdelávania a toho, či sú služby mimoškolskej starostlivosti dostupné alebo nie.

Ukazuje sa teda, že dopyt po formálnych systémoch starostlivosti o deti nie je ani zďaleka vo väčšine členských štátov uspokojený, čo predstavuje prekážku v zamestnanosti rodičov, a to najmä žien. Zlepšenie situácie v tejto oblasti by sa mohlo dosiahnuť tak otvorením nových zariadení starostlivosti, ako aj profesionalizáciou neformálnej starostlivosti, napríklad prostredníctvom noriem kvality pre starostlivosť o deti, pracovných a platových podmienok a odbornej prípravy personálu. Okrem toho je potrebné zohľadniť potreby rodičov s atypickým pracovným časom alebo s chorými deťmi.

3.2. Náklady a financovanie

Otázky dostupnosti zariadení starostlivosti o deti sa nedajú oddeliť od otázky nákladov. Miesto v jasliach alebo materskej škole existuje z hľadiska rodičov len vtedy, ak je finančne dostupné. Túto otázku je potrebné posudzovať zo širšieho hľadiska týkajúceho sa skutočnosti, že práca má prinášať dostatočnú odmenu: náklady na služby starostlivosti nemajú byť prekážkou v návrate do zamestnania. Z hľadiska sociálneho začlenenia treba takisto zabezpečiť, aby služby starostlivosti o deti boli dostupné pre domácnosti s najnižšími príjmami.

Z hľadiska finančnej dostupnosti zariadení služieb starostlivosti sa členské štáty veľmi líšia. Náklady sa navyše môžu líšiť aj v rámci tej istej krajiny, a to napríklad v závislosti od typu využívaných služieb, ich verejnej alebo súkromnej povahy alebo zohľadňovania príjmu rodičov.

Veľké náklady môžu pre rodičov predstavovať hlavne **služby starostlivosti o najmladšie deti (do 3 rokov)**. Pri takýchto službách existujú rôzne druhy verejného financovania, od všeobecného prístupu prostredníctvom priameho

¹⁵ Menej ako 30 hodín týždenne.

¹⁶ Zahŕňa všetky deti zverené do starostlivosti na najmenej jednu hodinu týždenne.

verejného financovania a finančných príspevkov rodičov v závislosti od ich príjmov po systémy, v ktorých sa dopyt stimuluje daňovými zvýhodneniami alebo poukázkami na služby. V poslednom prípade sa dôraz kladie na slobodný výber spôsobu starostlivosti, pričom súkromný sektor tu zohráva dôležitú úlohu. Vo väčšine členských štátov existujú tieto rozdielne „modely“ popri sebe. Súčasne teda existujú rôzne možnosti starostlivosti o deti s rôznymi nákladmi. Popri týchto rozdieloch v systéme existujú značné rozdiely (od 5 % po viac než 30 %) v záťaži, ktorú predstavujú čisté náklady rodín (cena znížená o rôzne príspevky) na služby starostlivosti o deti. V niektorých členských štátoch aj napriek skutočnosti, že sa príjmy rodičov zohľadňujú, služby starostlivosti o deti zaťažujú vo väčšej miere rozpočet domácností s nízkymi príjmami než ostatných domácností. Okrem toho sa zvyšuje rozdiel medzi na jednej strane miestami v jasliach, ktoré za dostupné ceny ale v nedostatočnom množstve poskytuje verejný sektor (podliehajú napríklad dlhým poradovníkom) a na strane druhej veľkými možnosťami súkromnej starostlivosti, avšak ťažko finančne dostupnej.

Pokiaľ ide o **deti vo veku od 3 rokov do veku povinnej školskej dochádzky**, vo väčšine členských štátov sa na ne aspoň počas dvoch rokov vzťahujú služby predškolského vzdelávania financované z verejných zdrojov a často bez nákladov pre rodičov.

Celkovo podiel, ktorý predstavujú verejné výdavky v prospech zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku na HDP, sa vo väčšine členských štátov za posledné roky zvýšil. Avšak v rámci EÚ je tento podiel veľmi nerovnomerný a hlboko pod úrovňou dosiahnutou v severských krajinách. Osobitne to platí pri výdavkoch na starostlivosť o deti mladšie ako 3 roky v porovnaní s predškolskými zariadeniami pre deti staršie ako 3 roky.

Záverom možno uviesť, že náklady na zariadenia starostlivosti, najmä pre deti mladšie ako 3 roky, zostávajú naďalej veľkou prekážkou v ich využívaní rodičmi vo viac než polovici členských štátov. Ide napokon o hlavnú skutočnosť uvádzanú ženami, ktorých účasť na trhu práce je obmedzená (skrátenej pracovný čas nie z vlastnej vôle alebo ekonomická neaktivita) z dôvodu nedostatku možností týkajúcich sa starostlivosti o deti¹⁷.

3.3. Kvalita a pracovné podmienky

Kvalita služieb starostlivosti o deti je pre rodičov prvoradou skutočnosťou, ktorá pri zverení deti do starostlivosti rozhoduje. Zahŕňa rôzne prvky, ako napríklad druh ponúkanej služby, normy kvality, počet pracovníkov a ich odborná príprava. Zabezpečiť minimálnu úroveň kvality pre všetkých je takisto otázkou rovnosti príležitostí tak pre deti, ako aj pre rodičov. Komisia už zdôraznila potrebu podporovať kvalitu služieb starostlivosti o deti v predškolskom veku ako sociálnych služieb všeobecného záujmu, najmä prostredníctvom vypracovania dobrovoľného rámca kvality¹⁸.

¹⁷

Prieskum pracovnej sily, modul 2005 o zosúladení pracovného života a rodinného života.

¹⁸

KOM(2007) 725.

Určitý počet členských štátov, najmä tých, ktoré už dosiahli určitú kvantitatívnu úroveň, zdôraznili zlepšenie kvality zariadení starostlivosti o deti, najmä v oblasti odbornej prípravy personálu. Potreba napredovať v tejto oblasti bola uznaná na úrovni Spoločenstva¹⁹. Avšak existuje výrazný rozdiel medzi službami starostlivosti o deti (skôr pre najmenšie deti) a vzdelávaním typu materskej školy (pred deti vo veku troch rokov a viac) okrem krajín, v ktorých bol vytvorený integrovaný systém od najmladšieho až do školského veku. To má vplyv jednak na spôsob, akým sa starostlivosť o deti chápe a jednak na úroveň požadovanej odbornej prípravy a priemerných platov pracovníkov, ktoré sú stále veľmi rozdielne v závislosti od krajín a typu služieb v rámci jednej krajiny.

A tak úroveň odbornej prípravy požadovanej pre starostlivosť o malé deti zodpovedá vo všeobecnosti odbornému stredoškolskému, či dokonca vysokoškolskému vzdelaniu. Úroveň skutočnej odbornej prípravy však závisí vo veľkej miere od typu zariadenia starostlivosti a niektorí nezávislí detskí ošetrovatelia neabsolvovali žiadnu odbornú prípravu v danej oblasti. Naopak, osoby pracujúce v službách predškolského vzdelávania majú vo väčšine prípadov podobne ako učitelia vysokoškolský diplom.

V EÚ v posledných rokoch veľmi citeľne vzrástol počet pracovných miest v sektore starostlivosti o malé deti v dôsledku silného dopytu. Avšak v určitom počte prípadov pracovné podmienky (najmä práca na kratší pracovný čas alebo atypické zmluvy) nepriťahujú pracovnú silu do tohto sektora, pre ktorý je charakteristický nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a veľmi vysoká miera fluktuácie²⁰. Okrem iného patrí táto práca k najviac feminizovaným profesiám (vo väčšine členských štátov je podiel mužov nižší ako 5 %), čo môže byť prekážkou v lepšom zhodnotení sektora a boji proti rodovým stereotypom.

Ďalším prvkom kvality služieb starostlivosti je pomer dospelých a detí, ktorý sa medzi členskými štátmi veľmi líši, od 1 ku 3 po 1 ku 7 v prípade najmenších detí a od 1 ku 6 po 1 ku 19 vo vyššej vekovej kategórii. Závazný charakter týchto pomerov a ich samotné uplatňovanie sa takisto v závislosti od členských štátov veľmi líši.

Pokiaľ ide o ďalšie normy kvality, štát má vo všeobecnosti dôležitú úlohu v oblasti regulácie a kontroly, aj keď sa tieto právomoci čoraz viac vykonávajú na decentralizovaných úrovniach správy. Takisto treba poukázať na tendenciu k diverzifikácii foriem starostlivosti, najmä v podobe súkromných jasíel' alebo domácej starostlivosti, ktorou sa rozširuje ponuka pre rodičov, ale sa neuľahčujú kontrolné postupy kvality starostlivosti, ktorá sa poskytuje deťom.

Predpokladom zlepšenia kvality je dodržiavanie prísnych noriem zabezpečovaných kontrolami, ale takisto minimálna odborná príprava pre všetkých pracovníkov sektora, zlepšenie pracovných podmienok a možnosti ďalšieho vzdelávania, ako aj hodnota priznávaná týmto profesiám najmä vo finančnej oblasti.

¹⁹ Pozri dokumenty Rady 14136/07 a 6706/07.

²⁰ EFILWC, Sektor starostlivosti o deti – aká budúcnosť? (The childcare services sector – what future?), 2006.

4. VÝZVY A BUDÚCE PERSPEKTÍVY

Šesť rokov po prijatí barcelonských cieľov, v čase, keď sa blíži rok 2010, sa zdá, že väčšina členských štátov ich pravdepodobne nedosiahne. Napriek dosiahnutému pokroku treba ešte vynaložiť veľa úsilia, aby sa dosiahli uspokojivé úrovne dostupnosti najmä pre deti do 3 rokov.

Navyše zariadenia starostlivosti o deti nie sú vždy finančne dostupné a čas prevádzky nie je vždy v súlade so zamestnaním na plný pracovný čas alebo so zamestnaním s atypickým pracovným časom, čím sa brzdí plné uplatnenie produktívneho potenciálu rodičov a najmä žien.

A napokon sa musí klásť dôraz na zlepšovanie kvality zariadení starostlivosti vrátane odbornej prípravy a ocenenia pracovníkov v sektore.

V oblasti starostlivosti o deti Komisia nedisponuje priamymi právomocami, ale v rámci stratégie pre rast a zamestnanosť bude pokračovať v pravidelnom monitorovaní barcelonských cieľov podloženom porovnateľnými, včasnými a kvalitnými štatistikami, a v prípade potreby predkladať určitým členským štátom osobitné odporúčania. Navyše rozvoj zariadení starostlivosti a ich príspevie k rovnosti medzi mužmi a ženami sa budú analyzovať prostredníctvom ročnej správy o rovnosti medzi mužmi a ženami, ktorú Komisia každoročne predkladá na jarne zasadnutie Európskej rady.

Okrem toho Komisia bude podporovať výmenu skúseností krajín týkajúcich sa zariadení starostlivosti o deti, najmä v rámci svojho programu výmeny osvedčených postupov v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi začatom v roku 2008, v rámci platformy na výmenu skúseností v rámci Európskej aliancie pre rodiny a skupiny na vysokej úrovni pre zahrnutie rovnosti medzi mužmi a ženami do štrukturálnych fondov. Komisia bude takisto stimulovať výskum pracovných podmienok a zhodnocovanie profesií v sektore zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku.

Avšak ťažisko ostáva vo veľkej miere na vnútroštátnej, či dokonca regionálnej alebo miestnej úrovni. Bude potrebné, aby sa všetky zúčastnené strany, najmä celoštátne a miestne orgány a sociálni partneri, zmobilizovali s cieľom vytvoriť prístupnú, cenovo dostupnú a kvalitnú ponuku služieb starostlivosti o deti. Je teda dôležité, aby sa možnosti spolufinancovania zo štrukturálnych fondov a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v plnej miere využili v prospech opatrení na uľahčenie zosúladenia a najmä v prospech zariadení starostlivosti o deti. Komisia sa teší z účasti a aktívnej spolupráce európskych sociálnych partnerov pri realizovaní barcelonských cieľov.

Táto správa svedčí o vôli Komisie podporovať v rámci svojich právomocí realizáciu barcelonských cieľov a rozvoj finančne dostupných, prístupných a kvalitných služieb starostlivosti o deti s cieľom odstrániť prekážky v zamestnávaní rodičov, podporovať sociálne začlenenie a presadzovať rovnosť medzi ženami a mužmi.